

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA.

Az „Udvarhelymegyei Jegyzői-Egylet” hivatalos közlönye.
Előfizetési árak:
egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fl. — Tanítóknak egész évre 6 korona

Felelős szerkesztő: **Becsek Aladár.**

Hirdetések a legolcsóbban számítatnak. Nyilttér sora
50 fillér. Megjelen hetenként egyszer, 6—8 oldalon vasárnap
A hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

Karácsonyi hangulat.

Székelyudvarhely, decz. 22

Óserdőkkel borított hegyek ormán szédületes ut vezet. Fölötte, a téli vihar szárnyain borzalmas hófergeteg száguld, elképzeltetlenül szeszélyesen szecsessziós hullámvonalakban.

Egy szomorú vándor siet haza, ahonnan sok édes reménnyel távozott a boldogságát rejtő czélja felé. De keserves csalódás érte. Vigasztalan; bánatos aggodalommal gondol beteges, nélkülözö kis családjára és a czívakodó, kárörvendő szomszédokra.

Az erdőrengetegből váltakozva éhes vadak vonítása, üldöző és üldözött vadak üvöltése és halálreimes vijjogása hallik.

Ez a komor jelenet az ember és környezete küzdelmeinek szomorú, de mindennapos képe.

Nincs béke! Küzdelem az élet, amelynek tengerében ugyancsak sodor az óriási örvények árja és ugyancsak csapkodnak a tornyosuló hullámok.

Az előre való törtetés kényszerűsége és az elmerülés fenyegető veszélyétől való védekezési ösztön, bizony-bizony, alig engednek fegyverszünetet a létért való harcban.

Ez a harc pedig az önzés undorító hitványságából csirázik és az istentagadás és embergyűlölet ördögi elvetemültségében izmosult meg!

Nincs béke! Már pedig kincsek határtalansága, hirnév ragyogása, ifjúság üdesége és népszerűség lélekemelő önrzete, mind-mind semmit sem érnek, hogyha nincs béke a szívből!

Béke csak ott s abban a szívből lehet, ahol a meglegedésen alapuló boldogság és az egyszerű életberendezkedésből fakadó nyugalom már megelőzőleg gyökeret vert.

Nagy küzdelem az élet! Így volt ez mindig azóta, amióta az állattalan, azoikus világot fölváltotta a paleozoikus világ és amióta a devoni formációk a szerves lények létezése alapfeltételeinek megfeleltek; és megnyilvánult a legelső szerves életerő, amely minden életműködést kormányoz és föntart; mindaddig, amíg a halál pillanatában — most már a vagytanból ismert — romboló erőknél engedi át a tért. . . Ebből az időből ered a „létért való harc“!

*

A mindenkorú idők legmodernebb bölcsé, Spenczer — a megismerhető végső alapelvekről tárgyalva — sugárzófényű logikával fejtegeti és indokolja azt, hogy ami alatt és amilyen irányban fejlődik az egész, az összesség: ugyanabban az alkotó részek is fejlődni kényszerülnek!

Éppen ezért van az, hogy most, a mikor mindenfelé, az egész világon megmozdult a rög, amelynek hátán évszázadok óta szántottak és arattak; most, amikor mindenfelé az egész világon többé nem hazáért készül sorakozni az állampolgár, hanem a piacért kiált a világpolgár, nálunk is ugyanaz a jelszó: jogot a népek! Mert a jogtalanság a legnagyobb akadálya a békének!

Minden téren a fejlődés eredményével és a haladás vívmányaival környezett nép már többé

nem szenvedheti a jogfejlődés csirájában hatalomra emelkedett egoista kényuralom igerterhét és az egészséges vérkeringést is feltartóztató béklyóit.

Többé nem nézheti, hogy amíg a társadalom egyikének porain évszázadokon át felhőkig érő piramisok emelkednek, addig az övéinek hamarosan besüppent hantját alig lehet megkülönböztetni — a vakondtúrástól . . .

Tehát a népek jogtalansága a világ békéjének akadálya!

Azonban a küzdőknek csak egyrésze ért a jog alatt jogot. Sőt vannak olyanok, akik jog helyett kenyeret várnak a küzdelemtől. A legtöbbje pedig mit sem törődik a joggal, ha azzal kenyér nem jár! . . .

Bizony, hamisok a kor jelszavai!

Tévedések az igazságai!

Ehhez járul még, hogy a vezérei, legtöbbször az erkölcsi ártalmat nélkülözö fölfuvalkodott szellem elfogultságával, a közkatonái pedig az emberi gyarlóságot jellemző tulbuzgó kapzsisággal készülődnek a hadjáratba, ahol a legkülönbözőbb irányzatoknak legkülönbözőbb fokozatai szerint, — éppen ellenségeként — fognak szembeállkozni.

Miféle „egységes“ tábor ez?

Hogyan fog ez együtt, egy csatasorban háboruzni?

Hogyan fogja a XX. század, a kenyér százada harczeit megvívni?

Mi lesz a stratégiája?

Hol fog megállni abban a törekvésében, hogy a — csak szellemileg és erkölcsileg képesítettéket megillető — szerzett jogokban osztozni kíván?

Elképzeltető?

Valószínűleg ott, ahol egy lejtőre jutott golyó. . .

Alighanem, ennek a hadviselésnek eseménye nem a világtörténelem lapjain, hanem a rablókalandok rémséges legendáiban fog megörökítettetni.

Ennek a jövődi háborúnak vezéreire és közkatonáira nagyon is ráillenek a nagy angol parlamenteknek és a történetírók fejedelmének, Macaulay Tamás lord ama szavai, a melyeket a francia történelem legvéresebb és legalávalóbb vezéralakjáról mondott:

— Azok a vezérek, a kik bármilyen okokból meglazítják az erkölcs nagy törvényeit: mindenkor egész biztosan számíthatnak a legerkölcstelenebb elemek csatlakozására!

Igen, ugyanez mondható a legközelebbi világháború sok harcosáról, akik most már föltartóztatlanul haladhatnak, mert nem találkoznak olyan ellenzésre, mint kilenczven évvel ezelőtt.

Amikor a Wellington és Blücher nyolczszázezer szuronya verte szét az emberi jogokról és a népfönségről fecsegőket. . .

*

Volt egy nagy, klasszikus nemzet, amely már régen a világtörténelem muzeumába került. Ámde, hiven őrzött emléke még ma is oktató példája a világtörténelem színpadán működő

modern nemzetnek: az államélet berendezkedése, a bölcsészeti rendszerek alakítása, fejlesztése és a művészeti remek alkotása terén.

Ez a nemzet az Olympus hegyen mindegy négy évben nagy nemzeti ünnepeket rendezett.

Egy ilyen ünnepség alkalmával a pártoskodók elhatározták, hogy többé nem is térnek vissza a harctérre, hanem a béke áldását fogják élvezni.

Ma Bethlehemtől—Rómáig az egész kereszténység Karácsonyt, a béke ünnepét tartja.

Bárha ezuttal nálunk is megismétlődne az olimpiai elhatározás!

Ez lenne az új erkölcsi világrend megalapítója emlékének legméltóbb megünneplése!

Bárha az éjjeli harangzuga és az éjjeli karácsonyi misék áhíthatos melodiái fölvinnek a Mindenhatóhoz a legszükségesebb imát: . . . és békesség a földön az embernek!

BELFÖLD.

Belépés a munkapártba. A kormány felhivatalosa jelenti: *Sebesi János* Udvarhely vármegye alispánja a Kossuth Ferencz elnöktele alatt álló függetlenségi pártból kilépett és a munkapártba jelentkezett felvételre.

KRÖNIKÁS JEGYZETEK.

Székelyudvarhely, decz. 23.

Utazás a bank körül.

A Reichsrath kapta magát és egészen meglepetésszerűen az eddigi bankstatutumok érvényét hathetes provizóriummal meghosszabította.

A magyar parlamentben a pénzügyminiszter a provizorium javaslatot szerdán nyújtotta be. Nincs kétségünk, hogy a Ház tulnyomó többsége a törvényjavaslatot meg is szavazza, mert a banknak ezt a provizóriumot akkor is meg kellene kapnia, ha a Házban történetesen ellenzéki többség ülne, azt minden józan, alkotmányos érzékű embernek be kell látnia.

Senki se kívánhatja a kisebbségtől, hogy elvei ellen s a kormány javaslata mellett szavazzon. Az önálló bank ezidőtű kisebbségben levő hivi természetesen a közös bank szabadalmának meghosszabítása ellen kell, hogy szavazzanak, akár hétéves, akár hathetes szabadalom meghosszabításáról van szó. De más az, valami ellen szavazni; és más az, valaminek a többség által való megszavazását megakadályozni. És továbbá: más az, megakadályozni olyan javaslatnak a megszavazását, mely újat hoz, s esetleg az alkotmányra nézve veszedelmes; és más az, megakadályozni olyan javaslatnak a megszavazását, mely csak a régi állapot ideiglenes fentartását foglalja magában.

Megakadályozni valaminek a megszavazását a többség, részéről: szándékosan elnyújtott vitával, obstrukcióval, parlamenti ellenállással lehet. Lehet és szabad ott, ahol a kisebbség meggyőződése, hogy az a valami, amit a kormány javasol, ha törvényerőre emelkedik, veszedelmes, káros a törvényes rendre, felforgatja az alkotmányt, sérti az állam függetlenségét s az állampolgárok szabadságát. Egyszóval: szabad az obstrukció ott, ahol nagy érdekek megóvásáról van szó. Az obstrukció ilyenkor *cselőkért* küzd; czélja, hogy a kormány javaslatából ne legyen törvény addig, míg a megérkezett választók a nemzeti akarat nevében nem mondanak rá igent.

Czélja, hogy megbuktassa a kormányt, czélja, hogy a kormánytól a parlament feloszlását erőszakolja ki, czélja, hogy a nemzetre appelláljon.

Szó lehet-e most minderről? Akarják-e Justhék, hogy a bank hathetes provizóriumának megadása felől a nemzet egy új választáson nyilatkozzék? S lehet-e most már, alig egy héttel a január elseji terminus előtt, feloszlani is a Házát, újat is választani s az új Háznak a bankprovizóriumról is határoznia?

És Justhék, ime, mégis obsztrukcióval fenyegetőznek. Pedig, ha többségbe ők lennének, egy pillanatig se habozhatnának a fölött, megadják-e a banknak a provizóriumot.

Mert itt nem bizalmi kérdéssről van szó, nem arról, hogy a Khuen kormányuk szivességet tegyenek a provizórium megszavazásával. S ha a Khuen-kormányuk nem lenne holnapra többsége: igenis, ebből az a kötelesség hárulna az ellenzékre, hogy megszavazza a provizóriumot — nem a kormányuknak, hanem a banknak. Addig, a míg a kormányuk többsége van, az ellenzék megteheti, hogy elveibe ragaszkodva, ellene szavazzon a provizóriumnak; de nemcsak hogy nem szabad megakadályoznia a kormányjavaslat törvényes határidőre való megszavazását, hanem, ismételjük, egyenesen a kormányjavaslat mellett kényszerülnének szavazni, ha a Khuen-kormány történetesen többség fölött nem rendelkeznek; amint-hogy ha ők lennének többségben, ugyancsak meg kellene, hogy szavazzák a provizóriumot.

A kormány kényszerhelyzetben van: a bank-szabadalmat ideiglenesen meg kell hosszabbítani január elsejére. Megteszi alkotmányos kötelességét: provizóriumot kér a törvényhozástól az exlex elkerülésére. Ha a provizórium megszavazását a kisebbség megakadályozza: ő vigan mossa kezeit s intézkedik, mert intézkednie kell, rendeleti uton. Ez az egy bizonyos; és ezen kívül még csak az, hogy parlamenti ellenállással a kisebbség nem csinálhatja meg azt az önálló bankot, melyet nem volt módjában megszűntetnie a király ellenállása miatt akkor, mikor még többség volt.

A kormány a bankprovizórium parlamenti elintézését kéri s ezzel lehetővé válik az, hogy ne legyen bank-exlex, hogy ne kelljen rendeleti uton intézkedni, amire már van precedens is, — hogy tehát a törvényellenes precedens mintegy kiküszöböltessék, elfelejtődjék, ne menjen át a gyakorlatba. A parla-

A karácsonyfa.

— Visszaemlékezés. —

Oly jól esik nekem, ha visszaemlékezem gyermek koromra, arra az édes, aranyos korra, mely még akkor is képes boldogítani az embert, ha már az élet örömeit szép lassacskán el is veszítette.

Mondom: nagyon kedvesen emlékezem vissza gyermek koromra, annak bűbajos örömeire mai napon is sivár jelenemből; annyira jól esik ez nekem, hogy bánatos lelkem egyszerre felvidul s a visszaemlékezés bár percze is megaranyozza életemet.

E szép visszaemlékezésben most csak a karácsonyfa gondolkodom, mint a gyermeki élet legideálisabb mozzanatára. Mintha látnám még most is, hogy a kis Jézus, a gyermekeknek ez igazi barátja, mennyi mindent, szépet küldött nekünk.

Igazán eljött a karácsonyest; a gyermeki lélek e legszebb álma. Remegő szívvél vártuk a kis Jézus küldöttét s lestük, hogy mit is hoz nekünk; a gyermeki szív ártatlanságával vártuk, hogy szép álmaink, mint valósulnak meg?

Valóban el is jött a várva-várt angyalkánk. A kis Jézuska küldötte őt ragyogó fényben, szép köntösében. Egyszerre csak csend lett a szobában. A csengettyű szavára istenfélelem hatotta át gyermeki szívünket. Imára kulcsolt kezekkel állottunk a szép karácsonyfa előtt. Milyen szépen, kedvesen rakosgatta el holmiját a kedves kis angyal. Újjának nyomait ott láttuk minden ágon. Ott állottunk mindnyájan hangosan dobogó szívvél, szent áhitattal: a ház kicsinye-nagyja. Egy mennyországot láttunk magunk előtt.

A karácsonyfa csillogó fényével a hit fáklyáját gyújtotta fel szívünkben. Aranyos almái és diói fölemelték lelkeinket s szent érzelmekkel töltötték el. Nem is a földön, hanem a mennyországban képzeltek magunkat. Szívből áldottuk azt, ki nekünk ez örömet szerzett; ki földöntúli érzelmekre hangolt, ugyanarra hogy nem is a földön, hanem a mennyországban képzeltek magunkat. Szívből áldottuk a kis Jézust, kinek szeretete rólunk is gondoskodott, ki még a szegények házába is elmege, hogy ott vilá-

mentarizmus legfőbb érdekéről van szó s akik most obstruálnak, azok feláldozzák ezt a legfőbb érdekeket semmiért.

A „szerkesztő” kollegák.

Az utóbbi időben mind gyakoribb alakjai lettek a jó vidéknek és fővárosnak egyaránt azok az egyének, kik egy s más szélbámosság után fölveszik a jól hangzó, de már nagyon és súlyosan krompromittált „szerkesztő” titulust s ezen s ezen „szereplő tényezőivé” lesznek a közéletnek. Véleményt nyilvánítanak, ítéletet mondanak, beleszólnak a közdolgozóknak, megfenyegetnek hivatalokat, testületeket, helyet adnak minden jött ment pszichológó irásának, s a sajtó féltelmetes hatalmánál fogva retteget alakjaivá válnak a munkás és becsületes társadalomnak.

Ezen szerkesztő rákfenék közveszélyes üzemének, ismételten próbáltak egyes bátor férfiak határt szabni, hogy így megtisztítsák a közéletet e szentes alakoktól, azonban fáradozásuk nyomára a sajtóbanditák unisonó ordítottak fel, hogy ime itt a fekete reakció, mely a szent sajtó szabadságát akarja megfojtani. Az ordítás több-kevesebb sikerrel járt. mert a legtöbb esetben a sikra eszallók magukra maradtak, amennyiben a tisztelt társadalom, mely vigyorgott a bátor fellépő szemébe, háta mögött odasurrant a szerkesztő urhoz parulázni, mert hát — biztosítanak magukat, mivel nekünk is vannak sebezhető oldalaink, s a bátor „szerkesztő” urral jól lenni: jó.

Egy fővárosi boulevard újság csábító példája nyomán épen a társadalom élhetetlensége folytán a vidéken fene módra elszaporodtak azok a lapocskák, melyek mások egyéni, családi becsületéből élnek. A sajtó ezen elfajulása éppen a sajtó szabadság híveit ejti joggal kétségbe, és szolgál bizonyítékul arra, hogy a sajtó bíraskodás megért a reformra, mert mint Nagy Emil éppen e héten a Házban mondá: az ember becsülete ki van szolgáltatva e házában minden jött-ment nyomorult ember támadásainak, minden néven nevezhető retorzió lehetősége nélkül, s amig ez így lesz, addig nem lesz itt becsületes munka soha sem. A jelenlegi állapotok mellett csak az ököl, a korbács és a pofonvágás az, a mi ebben a kérdésben segíthet. Hogy mennyire igazat beszélt Nagy Emil, arra éppen mi, sajnos, de tudnánk tanúságot tenni.

A sajtó reform szükségét készséggel elismerjük.

Nemcsak a zsaroló paraziták miatt, hanem a szenzáció-hajhászás miatt. Mert minél szenzációsebb a lap, annál többen veszik. A publikum, különösen az a réteg, amely az utcán szivesen be a lapját, botrányra éhes s ideig örág szivesen is veszi azt az újságot, amely az egekről leszedi a csillagokat is, hogy mindig valami ordító birrel kedveskedjék a tömegnek. Szenzáció minden áron! ez a szerkesztő elve, hogy igaz-e, az másodsorban is alig jó tekintetbe s hogy nem sértik-e a részletek az érdekeltek becsületét, azzal sem törődnek sokat. S így kerülnek nyomdafaesték alá a nyilvánosság elé nem tartozó ügyek, családi intimítások, ha azok érdekesek, vagy botrányosak. És fokról fokra így súlyed a kritika brutális székimondással, durvasággá, kiméltelen megbántással. Áll ez különösen arról a modorról, melylyel e lapok az ellentézes véleményen levő politikusok egyéniségét bírálják.

Ezeket segíthet egy jó sajtóreform. A hazug szenzáció, mely egyuttal becsületet is sért, vagy rágalmoz, kivételes szigorúsággal büntetendő és ne csak az újságírókat büntessék, hanem még inkább a spirítuszrektorokat, a kiadót is. Kivételesen szigorú eljárás indítandó a zuglapok, az Alhirlapírók és a zughirdetési ügynökök zsarolási kísérletei és tisztességtelen üzleteivel szemben. Gyorsítsák a sajtóügyi eljárást, sorakozzék a társadalom, amint-hogy erre csak a napokban láttunk példát, s küzdje le azt a rosszmájúságát, hogy a mikor mást szidnak, rágalmoznak, abban örömet lelje, — ugy akkor meg lesz a sajtó terén az reform, mely a sajtó-parazitákat kiszorítja.

Az udvarhelyi piac.

Székelyudvarhely, decz. 22.

A drágaság helyi okaival és ellenszereivel csak úgy jöhetünk tisztába, ha piacunk viszonyait kissé közelebbről vizsgáljuk.

Székelyudvarhelyen állandóan 10 ezer ember fogyaszt naponként. Honnan kerül össze e nagy szám szükséglete? Hol vannak közelünkben azok az éléskamrák, melyek közlelmezési igényeinket kielégítik? Ha közvetlen szomszédos községeinkbe tekintünk, mint ahonnan természetesen a legnagyobb behozatalt várunk kellene, bizvást elmondhatjuk, hogy

szeretnek legideálisabb hirdetője!

Légy ismételten üdvözölve szép karácsonyest. A te paedagogiad milliő, meg milliő szivben lobbantja lángra az ember legszentebb érzelmét: — a szeretetet! Spaller József, tanár.

A sárga sziv.*)

Irta: Agoston Mihály.

A rekkenő hőség után, melyet Pondichéry-ben egy napi ott tartózkodásunk alatt ott szenvedtünk, üdítőleg hatott reánk a hős tengeri szél. A hölgyek lenge, nyári otthoni toillettekben, a férfiak pedig fehér vászonruhákban koszkéttal (gyarmati csákó a nap heve ellen) fejükbe sétálgattak a hajó fedélzetén s gyönyörködtek a szép naplementében, mely aranyos bíborral vonta be a távoli Ceylon hegyeit és Dekán szikláit.

A partról ide látzó sötét banána és pálmacsoportok sejtették velünk, hogy ott valami dugszagú angolnak a telepítvénye van, mely gögös terpeszkedéssel nyomja el utjából azokat a kis bambusz szálakból épült hindu viskókat, melyek szinte félve húzzák meg magukat a közelében, mintha tudnák, hogy nemsokára elkerülnek onnét, mert rontják a hatást, melyet a gyönyörű villa és környéke nyújt.

Némelyiknek a közelében lenge, karcsu vitorlások lejtnek méla, lassu tánczot a tenger hullámain, bennük pedig szeszélyes, bátor és vállalkozószellemű angol missek, széles karimájú nagy kalapokkal. Az egyik elereszti az evezőket és fíradtan ereszti le a karjait és a másik veszi azokat a kezébe.

*) E tárcza írója a francia idegen legióba szolgált Algírban, a honnan nem bírván a rettenetes nehézség és veszélyes szolgálatot, óriási nehézségek árán megszökött s 21 napig bujdosott a rengetegben üldözött elől a mig szintén nagy nehézségek árán baka tudott jönni Székesszérvárra. Kutatni vágyó természete nem hagyta pihenni s a mult év elején Tibetbe ment, a hol egy angol társasággal ismerkedett meg, a mely támogatja utjában. Azonban pihenés céljából az egész társasággal Chandanagorba ment, a mi francia terület a hol egy legiónista, a kivel Algírban szolgált, fellamerte s nyomban letartóztatták. Mint hadifoglyot szállították át Afrikába a hol valószínűleg kivégezték volna, de a portaidi kikötőben angol barátai közreműködésével sikerült megszöknie. Kalandos életéből több tárcsát fogunk közölni. E tárcza épen azon utjából való, midőn Afrikába szállították.

gosságot gyújtson; hogy ott a szeretet melegével áraszsa el a kicsi gyermekeket; hogy áldást hintsen ott is, a hol arra oly nagy szükség van; hogy hittel és reménnyel töltse el azokat a sziveket is, a kik az élet küzdelmeit majdan csakis a hit erejével képesek elviselni.

Valóban, a karácsonyfa gyertyái bevilágítottak az én lelkembe is, mintha tudták volna, hogy a hit e világoosságára egykoron nagy szükségem lesz, hogy az élet ezer meg ezer csapásaival szemben megállhassam a helyemet.

Karácsonyfám aranyos almái, diói széppé tették részemre azt a kort, mely azután annyi méltatlanságnak, keserűségnek vált forrásává. Igaz, hogy most is sokszor kínáltnak aranyos almákkal, ezüstös diókkal, de félek tőlük. Látom, hogy belül rothadtak, fergesek. Lépten nyomon látom, hogy mostani életemben mily kevés az öröm, az élet örömeivel szemben. Látom, hogy életem fája milyen lomb nélküli, mint veszíti el minden díszét. Látom, hogy mint közeleg az enyészet: megfosztva a fát virágjától; lassan-lassan még egyedüli díszétől, a lombjától is, hogy csupaszon maradjon, hogy hervasztó munkája elérje a czélt: az enyészetet, a halált.

Hja! Igy jár minden az ég alatt!...

Azért kedves, jó szülők, kiknek gyermekeitek boldogítása a legszebb törekvésetek, a szent karácsonyfa előtt gyermekeitekkel együtt boruljatok térdre; és alatta véssétek szívetekbe, hogy a legcélravezetőbb paedagogia: a karácsonyfa! A világ legnagyobb nevelői sem mutathatnak föl célravezetőbb nevelői eszközt.

Bármily egyszerű is legyen a karácsonyfa, annak munkája, nevelői hatása kimondhatatlan. Az erények legszentebbekét ébreszti föl a gyermeki lélekben: a vallásos érzelmeket, mely nemcsak az egyéni, hanem a társadalmi életben igen szép gyümölcsöket fog teremni. Mely az önzést kevesbbiti; a társadalomban a közjóknak lelkes híveket szerez.

Azért csak jöjj! Oh! szép karácsony jövel! Te vagy a gyermekek legnagyobb boldogsága! Te vagy a jó szülők legnagyobb öröme! Te vagy a vallásos érzelmeknek leghathatósabb ápolója. Te vagy a krisztusi

sehol. Nincs az országon város, melynek oly elhagyatott, primitív szomszédsága lenne, mint nekünk. Elmaradt néppel vagyunk körülveve, mely maga is a mi piacunkról él, ahelyett, hogy terményeivel azt táplálná. Mindöseze tejtermékbéli szükségleteink egy része kerül ki közelünkől, s nyáron a kertészeti cikkek bizonyos hányada, de ez már nem az öslakók indrusztrijából, hanem a betelepített bolgárok ügyességéből, kiktől — sajnos még a mi népünk nem birta elsajátítani ügyességét —; ezért ebben drágaságról kevésbé panaszkodhatunk. Csak a kora tavaszi ujdonságok kerülnek el hozzánk Nagyvárad vidékéről kereskedői uton, tehát drágábban.

De ami ezeknél sokkal lényegesebb: a husnemű mind távolabbról és csak másod-harmadkézből kerül piacunkra. Helybeli földműveseink s a szomszédos községek állattenyésztéssel nem foglalkoznak, állatjavítással annál kevésbé. Ebben rejlik oka annak, hogy állatvásáraink gyöngék, a felhajtás kevés, az anyag rossz, az árak magasak s mézárósaink kénytelenek a nagykülföldi vásárokat járni s az így fölmerülő kiadásait is a husárakba beszámítani, ha valamivel jobb húst akarnak piacra hozni. Mert javított állat csak kereskedői kézen át és távolról kerül piacunkra.

A husfélékhez tartozik a sertés és a baromfi. Sertéssel télen át a farczádiak látják el a piacot, azonban a két utóbbi évben már olyan magas árakat szabnak, hogy mézárósainktól az ma már olcsóbban beszerezhető.

Ezekből látható, hogy a helybeli és szomszédos termelés nem fedezi a szükségletet s piacunk üzerek kezében van. Ebben rejlik a drágaság főoka, nem pedig abban, a mit a itt-ott mindegyre felvetnek, hogy a kofák elővásárlása lefölozi a piacot a fogyasztók elöl. Láttuk föntebb, hogy a kofa nem elégszik meg azzal, hogy a város végein lesse a termelést, hanem községről-községre járva, otthonában keresi föl ezt. Ezért nem is tulajdonitunk nagy jelentőséget annak, amit a közönség időnkint követel, hogy az elővásárlás tiltassék el, amit — mint a forgalom szabadságába ütköző intézkedést — a kormány különben is elutasított s ezután se hagyhatna jóvá. Minden oly mesterséges intézkedés, mely a forgalom természetes folyását nehezíti, végeredményben a fogyasztón áll boszút, mert a drágaságot növeli.

Sokkal hatahatósabb volna a termelés előmozdítása s a mezőgazdaság egyoldalúságának megszün-

tetése és belterjesebbé tétele. Allat- és baromfi-tenyésztés, kertészet, tejtermékek intenzívebb előállítás: ezekre van szükségünk. Még pedig elsősorban itthonról, a városból kiindulva közeli gazdáink bevonásával, kik a tagosítás befejezésével különben is tanyai gazdálkodásra lesznek utalva. Nem volna nehéz meggyőzni őket arról, hogy birtokaikat sokkal jobban és bizonyosabban értékesíthetnék, ha az időjárás szeszélyeinek jobban kitett egyoldalú gabonatermesztés helyett, megfelelő takarmánytermesztéssel, szarvasmarhát tenyésztésének és javításának. A helybeli gazdák egyesülete, a hatósággal kezét fogva eredményesen propagálhatná s fokozatosan gyakorlatilag is érvényesíthetné ezt a modern irányu eszmét, melynek sikere csak hamar követőkre találna előbb a tőzsomszédokban, aztán, a gyűriüzet törvényei szerint, mind távolabb. Hiszen a Küküllő völgyének kitűnő földje s hegyeink legelője mind adva vannak e célra a természet által, csak hozzáértés, szorgalom és életrevalóság kellene hozzá.

HIREK.

Székelyudvarhely, decz. 25.

Venite adoremus!

Különös kontrasztot látok a természet és a lelkek világa között. A természet rideg, hideg, fagyos. Téli képet öltött. A lelkek világában pedig mintha madárdalol, meleg tavasz volna. Az öröm, boldogság derűje tündöklök.

Ugyan miért — miért ünnepel a világ? Miért öltöttek ünnepi köntöst még a hétköznapi lelkek is? Szálljunk vissza csak gondolatban a múltba! Tekintsünk bele abba a csodálatos éjszakába, melynek sűrű sötétjét még mennyei fény osztotta szét s néma csendjét az ég zenéje törte meg.

Oh de mikor és hol történtek mindezek? Légy üdvözölve szent karácsonj éjje! Légy üdvözölve te szurtos, kicsiny arabfalu: Betzaauri! Mindazon helyek között, melyek a földtekén vannak, legközelebb fekszel ahoz a két helyhez ahol az Isten fia látható csecsemő alakjában a világra született s ahol ezt az angyalok a szegény pásztoroknak adták tudtul legelőször.

Világtörténeti fontosságú események helyét rendezően emlékezzek jelzik.

Vajjon a legnagyobb világesemény színterét mi jelzi!

Egy attemploszerű földalatti üreget mutogatnak a betzauri pásztorok, ahol ama csodálatos éj-

és tompa tekintettel bámul a sötétbe. Így szokott mindig ülni. Senkivel sem beszél. Ő hall mindent jól.

— Egy beteg utas — gondolkozik magában ...

— Oda menjen, megnézze? ...

Fejcsóválva hallgatja és sehogyse bírja el a lelke ... — Hogy jajgat. Ejjh, megnézi.

Becsukja a kabin ajtaját és megindul a sötétben a hang után.

— Ott fekszik valahol a gép mellett — mondja egy matróz fiu.

A kis kínai oda megy és megáll karbatett kézzel. Egy darabig nézi. Arczán mély szánakozás és részvét. Felemeli a pokróczot.

— Fehér arcz, kereszény ember — mondja magában — s milyen fiatal.

— Mi baja? — kérdi tőle s lázas homlokára teszi kezét.

Elfojtott sírás a válasz.

— Itt is fáj — mondja a beteg és a mellére mutat — meg itt is — a halántékán.

A kis kínai részvéttel nézi és valósággal bepolyazza a pokróczba.

— Milyen lázad van.

A beteg felakar ülni, de elszédül, és vissza esik a pokróczra.

— Te szegény vagy ugy-e, nagyon szegény? — kérdi a kínai.

Amaz csak a fejével int, hogy „igen.”

— Jer oda hozzám, én adok neked mindent. Van ott nálam jó puha ágy: én meg alszom a padlón. Aztán főzök neked teát, kávét, vagy a mit éppen akarsz. No jöjj. Te nagyon beteg vagy.

Felemeli, de az nem tud menni. Egy darabig vesződik vele: — Csak jöjjön, lépjen bátran, ő tartja. Hiába. Mikor látja, hogy nem boldogul vele, felkapja az óléb:

— ... Én adok neked mindent, mert te szegény vagy és nagyon beteg — mondja megegyésért és siet nagyon siet vele ...

(Ceylon mellett a „Duplex” gőzösn 1910. máj. 20-án)

jelen az angyalok serege örömet és békességet hirdett, mert megszületett az Üdvözítő „ki az Ur Krisztus Dávid városában.”

Korunk hitetlen „felvilágosult” gyermeke kigunyolja a jámbor pásztorokat, kik, — miután az angyalok éneklő serege felszállott az égbe, — így szólottak szívök egyszerűségében: „Menjünk el Betlehembe és lássuk a dolgot, mit az Ur angyala jelentett nekünk.” És a pásztorokkal együtt kigunyol, kinevet vagy legalább is lemosolyog minket is, kik a karácsonyért az ő glóriás angyalaival s betlehemi isteni kisdédelével a legnagyobb, a legcsodálandóbb valóságnak tartjuk.

Cinikus mosollyal járó lekicsinylés, a tagadás szellemét szimbolizáló guayacazaj nem éjt csorbát meggyőződésünk aczélpengején, sőt azt élesebbé, tüdőklőbbé teszi. Nagyobb bensőséggel, áhitatos szent lelkesedéssel és külső ünneppel üljük meg az Isten-ember születésének évfordulóját: szent Karácsony ünnepét.

És itt egy nagyon kedves kis epizód jut eszembe a francia porosz háborúból. Mikép ünnepeltek 1870-ben a Páris körül táborozó ellenségek. Éjjél tájban egyik francia katona elhagyva őrhelyét az ellenség tabora felé ment s a tábornőtől egy lövésnyi távolra megállva szalutált s azután bele kezdett egy karácsonyi énekbe ...

A németek megilletődve, áhitatos csendben hallgatták. A francia katona, mikor éneke e szavakkal Noel ... Noel ... véget ért, szalutált s visszament társaihoz.

Kevés idő múlva egy német katona indult a a francia tábor felé. S hasonlókép: egy karácsonyi ének elnéklésével üdvözölte ellenfelét.

Ime a karácsonj éj bámulandó c-sodálatos ereje. Kibékíti egymással azokat, kik talán azután egyik a másikának gyilkos golyójától esnek el.

Harcz, rettenetes harc folyik ma is a lelkek világában. Sok az ömágával harcban álló, meg hasonlított ember, kinek szívében békétlenség, boldogtalanság dul.

Oh bárcsak ezek is megérténék a szent Karácsony estét s kitérnék megnyitának lelkeiket a krisztusi békének és igazi örömeknek befogadására.

Istenem! Mily változatosak is azok a karácsonyi örömek! Anyifélék mint a szívek — a lelkek. Más örömtől repes az ártatlan gyermeki lélek és más a felnöttek öröme.

Melyik edesebb, melyik kedvesebb! Mindnyájan ismerjük azt a boldog időt, midőn naiv szemmel tekintettünk a karácsonyfára, mikor azt hittük, hogy a karácsonyfának fönn az égben nött a fája s az aranyos diókat meg almákat az angyalkák aggatták roája.

De telt, mult az idő ... Illuzióink szétfoszladoztak. Csalódásainkból kiábrándultunk. Megtutudt, hogy az angyalok szerető jó szüleink voltak.

De nem — nem folytatom tovább! Karácsonykor nem lehet illuzióról, csalódásról beszélni, mert a karácsonj nem a népek képzeletének legendás szüleménye, hanem a legcsodálandóbb isteni tény: a megváltó isteni akarát beleállítás a világfolyásába!

Sursum corda! Föl a szívekkel! Járuljunk örvendő lélekkel a betlehemi jászolj elé. Hiszen az a ki jászolban polyákba takarva a zizegő hideg szalmán fekszik nem földi balandó, hanem az isteni jószág, irgalom és szeretetreméltóság a legbájosabb alakban: egy Kisdéd alakjában, aki ölelésre tárja piczike reszkető karjait s isteni szemének szelid mosolygásával hívogat bennünket: Jöjjetek hozzám mindnyájan ...!

Menjünk tehát!
Venite adoremus!

Tódor László.

Szabad lyceum.

Az ipari munkások szellemi képzése érdekében a Polgári Önképzőkör elhunyt nagynevű elnöke: Solymossy Endre által ezelőtt 10 évvel szervezett szabad lyceumi előadások sorozata, hogy hézagot pótoló intézmény és arra várakozással tekintett a közönség, tanúságot tesz erről az a körülmény, hogy a hallgatóság a 11-ik évi ciklus megkezdését is oly meleg érdeklődéssel kísértte, mint az előző évi előadások bármelyikét.

A mult vasárnap, december hó 18-án, délután 2 órakor a Polgári kör nagy termében tartott megnyitó és első előadásra mintegy 118 hallgató jelent meg, akik lelkesedéssel énekeltek el a Hymnust. Ennek végeztével Bíró István kir. főreáliskolai tanár, az előadásokat rendező bizottság elnöke, tartott lekesítő és az előadások fontosságát, körét és hasznos voltát fejtegető megnyitó beszédet.

Az előadó e napon Szabó Dezso kir. főreáliskolai tanár volt és „Az általános választói jogról” beszélt. Jelen előadásával tulajdonképpen kiegészítette a mult évi ciklusban tartott ezen tárgy előadását. Nagy figyelemmel hallgatott és általános tetszéssel fogadott, tanulságos előadásában számadatokkal mutatta ki, hogy Magyarország 20 milliónyi lakosságából mindössze 2462375 egyéneknek van birtoka, kik közül kisbirtokos 2431949, ezer holdon felüli nagy birtokos pedig 1945

ember, akik az egész Magyarország területének alig kétezeren harmadrészt bírták. Az Eszterházy grófok birtoka 516.039 kath. hold, a Schönborn grófoké 241.531 kath. hold, a Károlyi grófoké 174.000 kat. hold, a gróf Pálffyaké 127.000 kat. hold stb. Tehát az egész Magyarország területének 43-ad része kötött birtok, amely a családon kívül álló gazdát nemcsak hogy nem cserél, de idegent azon érvényesíteni sem enged, csak százak és ezerek munkáerejét használja ki, a napról napra való megélhetés nyújtásának ellenében.

Számadatokkal mutatta ki azt is, hogy a kis birtoknak csak 6%-a terméketlen, míg a nagy birtoknak 50%-a nem terem semmit, legfeljebb vadat tenyészt azon a 2000, ezer holdon felüli birtokos. Majd kimutatta, hogy a kötött birtok renyhésége miatt az állatállomány is mily hanyatlóban van Magyarországon és a fejlődés helyett visszafejlődés észlelhető napról napra, ennek eredménye a nyomasztó, általános drágaság.

Magyarországot újja teremteni, csak az általános egyenlő titkos választások útján megalkotott parlament képes, mert ez idő szerint nem csak a földbirtokos, de a törvényhozást is teljesen a kezökben tartják a 10.000 holdasok, s így más törvények megalkotását tőlük várni, mint amely az ő érdekeiket teljesen fedi, nem lehet. Majd szól az általános választói jog hátrányairól is, végeredményében azonban az általános választói jogot jelenti ki gazdasági újjászülésünk alapjának.

A lelkes éljenzéssel fogadott előadás után Ifj. Rájk József szavalta el igen hatásosan és nagy készséggel Tompa Mihálynak „A lidérc” cz. költeményét.

Előadónak a hallgatóság elismerő köszönetét, szavalónak dicséretét Bíró István biz. elnök fejezte ki, mely után a Szózatot énekelte el a szép számú közönség.

A jövő előadás január hó 8-án lesz, előadó Szarvas Arnold reáliskolai tanár. A közönség figyelmébe ajánljuk ezen értékes lyceumi előadásokat.

Karácsony estéje.

A világnak legszebb, legpoetikusabb ünnepe. A ki ma született, az istenember, az mondta: Bocasásatok hozzám a kisdedekek, mert ők szépek, kedvesek, mint a mennyeknek világa.

Ma este kigyulnak a karácsonyfa kicsi viaszgyertyái. Élemedett fölve visszatér a gondolat azokhoz az időkhez, mikor mi is ott állunk gyermekörömben repesve és hallgattuk a pástorfiúk szent szószómáját: Csorda pástorok, Betlehembe...

És visszatér egy gondolat a kibull egy könyv a szemekből. Mintha az az egy könyv a gyermekkori ártatlanságnak a salaktól megtisztult gyöngye volna. Mintha a fenyőgallyak illatát érezve, átzellemülne lekünk egy másik világba, ahol nincs osztályrész, harca a kenyérért, dulakodás egymás ellen, hanem ahol csak egy csillag ragyog: a felebaráti szeretet, az ember-szeretet csillaga.

Mikor fogja áthatni a csillag melegével, tündöklésével ezt a földet, a mindenségnek ezt a milliárdnyitál is kevesebb részét, melyen mi lakunk? mikor fognak kigyuladni az eszméknek azon ragyogásai, melyeket az sugárzott ki lelkéből, aki ezen a szent éjszakán született, akinek jászolbölcsője fölött felragyogott a három királyok csillaga, a betlehemi csillag?

Ha állom volna, ha legenda volna, akkor is utólrhetetlen ez volna a mi Urunk Jézus Krisztus születésének históriája. De mert nem álom beigazolt valóság, ez teszi bennünk meggyőződésé az a hitet, hogy igenis a földi rögökön túl is van élet, a hol a lélek egyesül az angyalok lelkével, ahol kezdődik az idealizmusnak az a bíródalma, amelynek harmatgyöngye ma is az emberek lelkében itt-ott megnyilatkozó varázsos költészet.

Zugnak a harangok a kis Jézus születésének napján. Egyik templomtorony izen a másiknak, hogy el ne feledkezzenek, mert ezen a napon született meg az emberi szabadság legdicőségesebb isteni hőse, a Jézus. A-leluja!

És mi megértjük azt az örömteli üzenetet. Ha valamikor, ugy ezen a napon éreztük, hogy az Istenből is van bennünk, a lelkünkben valami a azzal, ha mást nem, letördülünk egy éhez, egy szenvedő embertársunk arculatáról egy fájdalmas könnyet.

Karácsony este van.

Gyermekek ünnepe.

Meg ne feledkezzünk, akiknek nincs örömük, ünnepeük: a szegényekről, a koldusokról.

A szegény gyermekek karácsonyfája.

Midőn az emberiség és jószág kezét fognak és egyesülnek a közös munkára, létrehozva ama jótékony célú egyleteket, melyeknek egyedüli jogcímze az, hogy az anyagi nyomort enyhítsék: akkor betel- esedik a nyomorgó emberiségnek második megváltása nem ígével, hanem a tettel.

Székelyudvarhely városában a Jótékony Nőegylet több mint három évtizeden keresztül mindez

utóbbi időkig egyedül gyakorolta ez irányban a megváltást. Ha el jött a tél könyörtelen, nedves hidegével, sok viszontagságával, fájó nyomorával, akkor a Nőegylet ruhát teremtett a didergőknek, keayeret az éhezőknek. Mozgásba tudta hozni a város mélyen érző közönségének áldozatkészségét és adakozó kedvét. Szent dolog az, mikor sok lélek egy akaraton egyesül.

A múlt év karácsonyától kezdve egy, már-már feledésbe ment szép szokást újított fel a Nőegylet: karácsonyfát állít a szegény gyermekelnek, hogy barátságos meleg szobában, csillogó, fényben ragyogó szép karácsonyfa tövében adja át azt a sok jó meleg ruhát, melyet könyörületes emberek jószágából készítetett 40 szegény iskolába járó, didergő gyermek számára. A sok csillogó csecsebecse, cukorka, apróság közül előtör a komoly cél, az emberszeretet jegyében megfogamzott jótékony diadalra segítése. Ehhez nemcsak jó szív kellett és nemcsak jóakarát, hanem — pénz is, és ezt összeadta a város társadalma rang és vallás felekezetkülömbőség nélkül.

A Nőegylet karácsonyfa ünnepélyét karácsony első napján délután 4 órakor a vármegyei ház földszinti kistermében tarja meg és nem veszi tőlünk rossz néven az egyesület, ha mi arra szeretettel meghívjuk a nagyközönséget. Az ünnep jelentőségét Mikos János főesperes-plebános méltatja, míg Amberboy Aranka alkalmi költeményt szaval.

Versek.

Itt ülsz újra...

Itt ülsz újra az asztalunknál.
Mások előtt ez tán semmi,
Mi meg az újjongó örömtől
Nem is tudunk már hova lenni.

Ahogy te síró kis babódat:
Téged mi épen úgy becézünk.
Jól ülsz-e, izlik-e az étel?
Folyik egyre a kérdezésünk.

Ha mint folyam gudzár vízzel
Szívünk szerelme szeretőrad,
Dédégető vig örömröket
Kis feleség ne is csodáljad.

Hogy is lehetne most közöttünk
A boldogságnak vége hossza,
Mikor az Isten szép napunkat
Egünkre újra visszahozta.

A nagyanyai könyve.

Veszi a széket,
Felkuszki rája,
Közbe meg folyton
Jár a kis szája.

Azulán bátran
Földül a széken,
A nagy tükörbe
Hogy bele nézzen.

A mama régi
Szalmakalapja

Illik-e néki,
Tudni akarja.

Ügyesen rajta
Hátra-előre...

„Uram, Teremtő!
Mi lesz belőle?...“

Szivedet érte
Gond sohse hányja...

Ügyes mamának
Ügyes a lánya...

Szemlér Ferencz.

Karácsonyi fillérestély. A Polgári önképző egyesület, mint jeleztük, karácsony másodnapján, 26-ikán, a Budapest-szálló színháztermében táncszállal, tombolajátékkal, élőképekkel összekötött fillérestélyt rendez. Az estély műsora: 1. Nyitány, előadja Kónya Jancsi székelyudvarhelyi első zenekara. 2. Fiam lakodalmán, vigmagánjelenet, előadja Sándor Katinka. 3. Élőkép (a munka dicsőítése). A Némtd. Ifju Magyarország. Klió. Ipar és kereskedelem. Földmívelés. Hadászat. Tudomány. Művészet. Részt vesznek benne: Flórián Margit, Géresi Ilonka, Szabó Erzs, Papp Eszti, Bartók Ágnes, Hermann Eliz, Tóth Ernő, Bodrogi Balázs, Kovács Árpád, Bányai Gábor, Pál Dénes, Valentsik Albert, Szoutpétery Gyula. 4. Farsangi kaland, vig párjelenet, előadja: Jakabos Róza és Bodrogi Balázs. 5. Az anyósok, előadja Ilyés Elek. 6. Zene. 7. Élőkép. „Az elutasított imádó“. Részt vesznek benne: Sándor Katinka, Flórián Margit, Szabó Erzs, Géresi Ilonka, Papp Eszti, Kovács Árpád. 8. Táncmulatság. Rendezők: Bartók Juliska, Bartók Róza, Fischer Ferencz r. b. elnök, Ifj. Seemerjái Karoly r. b. alelnök. 500 darab nyeresémtárgy kisorsolása; befolyeremény egy gazdagon feldíszített karácsonyfa; Belépti díj személynként 1 korona, páholy 5 K. — Kezdet 8 órakor.

Megyei közgyűlés. Udvarhelymegye törvényhatósági bizottsága január hó 5-ikén rendkívüli közgyűlést tart, melynek meghívóját illetve tárgysorozatát a napokban küldik meg a tagoknak. A miniszteri leirata közé van felvéve a belügyminiszternek azon

leirata, melyben Haller János gróf főispánnak Maros-tordavármegye és Marosvásárhely város főispánjává való kinevezését közli.

Halálozás. Kacsó István életének 58-ik évében folyó hó 21-ikén elhunyt. A megboldogultban Dr. Majthényi Miklósné született zilahi Kiss Katicza nevelőtanítóját gyászolja. Pénteken helyezték örök nyugalomra a ref. sirkertjébe. Nyugodjék csendesen.

Vitályos Albert szentábrahámí körjegyző és anyakönyvezető, törvényhatósági bizottsági tag életének 56-ik, boldog házasságának 17-ik, jegyzői működésének 28 ik évében folyó hó 18 ikán reggel 5 órakor hirtelen elhunyt. Akik csak ismerték, mindannyian szerették, mert soha szív nemesebben nem dobogott az igazságért, mint az övé és soha tisztábban nem szeretett, mint az övé. Halálát neje, Botos Zsuzsanna és számos rokon gyászolja.

Jancsó János városi pénztári ellenőrt sulyos csapás érte: szeretett neje született Balás Rózia, 23 évi boldog házasság után, f. hó 22 ikén 45 éves korában elhunyt. A derék jó asszony, önfeláldozó, gondos feleséget tegnap délután temették el a róm. kath. sirkertbe. Pihenése legyen csendes.

Automobil posta és személyszállításra. Homoród-fürdő bérloje, Koncz Ármán, igen életrevaló, a postaszolgálat forgalmára nézve is nagyon előnyös terv megvalósításért fordult a kolozsvári postaigazgatóságához, amennyiben Székelyudvarhely—Csikszereda közt egy automobil posta beállítását kéri. Magyarország már több furdőjében, így a többek között Kassa—Ránkfürdő, Varanno—Sztropko, Zboro—Bártfa egész évi és Kassa—Ránkfürdőre külön még egy nyári és Bártfáról Bártfafurdőre minden érkező és induló vonatához a posta szállítás automobilal történik, személy szállítással összekötte. Hogy a postai összeköttetésünk Székelyudvarhely Csikszereda között mennyire rossz, köztudomású, mert e nagy távolságon — eltekintve a hosszú, kerülő vasuti vonaltól — csakis egy kis posta szekér közlekedik, s ez mennyire lassú és a mai kornak már meg uem felelő, ily élénk forgalmu városok között, s hogy mennyire költséges, fölösleges hangsúlyozni. Ezeket a bajokat könnyen segíteni lehetne, ha a postaigazgatóság itt is, az előbb említettek példájára, személyszállításra is alkalmas automobil postaközlekedést állítana be. Ez bizonyosan kevesebbe is kerülne, mert a nagy személy forgalom kifizetné az automobil fenntartási költségét. Támogatná ezen tervezet keresztül vitelét azon körülmény is, hogy az utvonalba esnének a következő furdők: Homoród-, Lobogó-, Dobogó-, Király-, Hargitai-furdő, Hargita Ligeti keletkezőben lévő kies ki furdő és a végállomáson a Csikszeredában lévő és a vele szomszédos Zsögöd-furdő. Ezenkívül érintené a Homoródi ásványviz, Székely szelersz, Hargita Ligeti forrás, Szentkeresztbánya vasgyár szállítási, feladási területeit, honnan nemcsak személy, de kisebb teher- és postai szállítása is lenne. A postaigazgatóság — nincsen kétségünk — az életrevaló tervet magáévá teszi, s ezzel a székely furdők érdekén is hatalmasat lendít.

Helyreigazítás. Dr. Pálffy Jenő főszolgabíró ur felkért annak a közlésére, hogy a székelykereszturi unitárius egyházközség által f. hó 29-ikén rendezendő felolvasó és zeneestély meghívóján közölt rendezőbizottságba neve, mint elnök, tévedésből került.

B. u. é. k. megváltás. A következő sorok közlésére kértünk föl. Jól tudjuk, hogy százan meg százan vannak, akik számos gyermekük család-apák nyomasztó terheit és megélhetésük nehézségeit csak esetleges panaszok, vagy leírások után ismerik, azt is tudjuk, hogy amennyivel könnyebben és gondoktól mentesebben élnek, a karácsonyi angyaljárás idején annál jobban óhajtoznak, hogy az élet gondjai mellett mily boldogság volna, ha náluk is az örömet sugárzó karácsonyfát két-három buksi gyerek boldogságtól ragyogó arccal állhatná körül. Miután ez utóbbihoz nem lehetett részük, legyen szabad azzal a nagy kéréssel forduljunk a gyermekeket szerető és a szegények nyomasztó sorsa iránt melegen érző közönségükhöz, hogy azon pár fillért, amelyet karácsonyi ajándék, vagy újírt üdvözlét czimen ilyen célú jótékonyra szántak, juttassák az Állami el. iskolánkba járó sok szegény tanulóknak segélyezésére. Gyerkes Mihály igazgató. Adományokat e célra lapunk szerkesztősége is elfogad és rendeltetési helyére juttat.

Az etédi székely zenekar f. hó 31-ikén Etéden az Erzsébet ház nagy termében saját pénztára javára másorral egybekötött zártkörű kosaras táncestélyt rendez. Az estély műsora a következő: 1. Induló, játssa a zenekar. 2. Megnyitó, tartja Gagyi Albert zenekari elnök. 3. Népdal, játssa a zenekar. 4. Énekel Bartos Teréz. 5. Indigó, francia négyes, játssa a zenekar. 6. Bohózatok tánczközben, a zenekar ifjabb tagjai. Éjfélkor: 7. Tizenket óra jelzés. 8. Himnusz, játssa a zenekar. 9. Alkalmi beszéd, tartja Lőrincz András áll. tanító. 10. Induló, játssa a zenekar.

A kollegium diasztornája. A mult szombaton az I-IV-ik osztályos tanulók eldöntésével Z. Sebess József koll. torna tanár igen szép sikerrel bemutató tornaestélyt rendezett, hol a jelenlevő szülők valóban gyönyörködhetek fiaik ügyességében. 1. Az ifjúsági zenekar hangjai mellett vonult fel a terembe a 36 tagból álló csapat. 2. Majd sűrűn keresztetett felállításban 8 útemes szabadgyakorlatokat végeztek 4-szer egy gyakorlatot, összesen hetet. 3. Ezt általános csapatorna követte, hol osztályonként voltak csapatokba osztva, még pedig I. osztály tornázott a rézsutos létrán, vezette Németh Béla eldöntő; II. osztály lebegőfán, vezette Szócs Kálmán feldöntő; III. o. gyűrűhintán, vezette Németh Ernő jeldöntő; IV-ik o. nyújtón, vezette Kertész Béla eldöntő. Ugy a csapatokon, mint gyakorlataikon a legnagyobb rend és pontoság volt észlelhető. 4. Eldönt gyakorlatokban versenyeztek a vízszintes létrán, korlátos és bakon az önként vállalkozottak, összesen 11-en, még pedig: Kovács Endre IV., Barabás Gyula II., Dénes Béla IV., Jancsó Dániel III., Basaraba Ovidius II., Szócs Kálmán II., Németh Ernő III., Péter János III., Muntján Joakim III., Kertész Béla IV. és Németh Béla I. oszt. tanulók. Igyekeztek úgy, mint tudásukért mindnyájan megérdemelték a dicséretet. 5. Tíz tagu mintacsapat mutatott be nagy tetszés mellett oly nehéz és nagy tudást igénylő egyenlőtlen útemű szabadgyakorlatot zenére, amely akármilyen kiváló csapatnak becsületére válók. A csapat tagjai voltak: Benedek Albert, Kovács Endre IV., Németh Ernő, Pataki László, Péter János, Graffius Herbert III., Basaraba Ovidius, Nagy Sándor, Geszt Zoltán II. oszt. tanulók. 6. Hét tagu mintacsapat végzett igen ügyesen öt gyakorlatot a lóvon, abban a formában, mint az a csapatornázásnál történik. A csapatot Kertész Béla IV. o. t. vezette, tagjai voltak: Kovács Endre IV., Németh Ernő, Pataki László, Péter János III., Nagy Sándor és Zoltán II. oszt. tanulók. 7. 25 tanuló mutatott be három különböző fajta csinosan felépített gulát, melyekért a közönség szűnő nem akaró tapsában nyerték meg jutalmukat. Ezután a győztesek neveit hirdette ki Sebess József torna tanár, mely szerint 1-ső győztes lett Németh Ernő III. oszt. tanuló, 2-ik Kertész Béla IV. oszt. tan., 3-ik Szócs Kálmán II. oszt. tanuló, mint akik messze kiváltak társaik közül, méltó jutalmul kapták az őszinte elismerést. Testtartás tekintetében a Kertészé az elsőség, míg a helyességben Szócs lép előtérbe. Németh pedig körültekintő gondosságával és rythmikus mozgásával, kifogástalan magatartásával vezett társai felett. Ezután a zenekar hangjai és a közönség szűnő nem akaró tapsa mellett tiszteladtát teljesítve elvonult a teremből. Valóban lélekemelő látvány az ily gyerekek együttes munkája, mikor jól sikerült gyakorlataik után örömtől kipirult arccal, büszkén lépkednek el a közönség előtt, mikor munkájuk végzetével senkinek szemrehányó tekintetétől nem kell rettegenek, sőt hosszú és fáradalmas munkájuknak legszebb eredményét vélik kiolvasni a közönség tetszéséből. A tiszta haszonból sportszereket hozhatnak, amelyek az ifjúság állandó használatára lesznek kiadva. (—)

B. u. é. k. megváltás. Simó Mátyás urtól új évi gratuláció megváltása címén 5 kort vettünk, melyet az áll. elemi iskola szegény gyermeki részére az igazgatósághoz juttattunk.

Nyilvános elszámolás. Felkértek a következő elszámolás közlésére. Parajdon az özv. Molnár Mihályné alsósófalvi bányamunkás özvegy részére indított gyűjtésnél adakoztak: Benedek Kálmáné 4 K., özv. Veress Gyuláné 1 K., Schneider Józsefné 2 K., özv. Mánya Gergelyné 3 K., Mezey Ödön 3 K., Szilgyóthy Gyula 1 K., Balázs Jenő 2 K., Osvalth Károly 2 K., Keresztes János 5 K., Groszman Manó 2 K., ifj. Benedek Kálmán 1 K., Sajóhegyi László 1 K., Budapesti szivattyúgyár 5 K., Pogány Béla 1 K., Sebestyén E. 80 fill., Kovács Károly 60 fill., Kakucs György 60 fill., Schopp Ferencz 50 fill., Parajdi bányamunkások gyűjtése az új bányatelepen 7 K. 36 fill., Parajdi bányamunkások gyűjtése a régi bányatelepen 9 K. 22 fill., összesen 52 K. 08 fillér, mely összegből özv. Molnár Mihálynénak, — kinek az élelemre is csak szükösen jut, mert ugy ő maga, mint családja több tagja nyomorék és így nehezebb testi munkát végezni nem tud, — befedezett düledező háza, melynek fedele oly rozsvolt már, hogy az eső beesett rajta. A jászivú adakozók fogadják nemeskeblű emberbarátságukért a felsegített család hála köszönetét. (Parajd.) Benedek Kálmán, m. kir. bányabiv. főnök.

x A közelgő karácsonyi ünnepek előtt a Singer Co. varrogép részv. társ. üzletkirakatai a általában közönség figyelmét magára vonják. A ki az alkalmat felhasználja és e czég üzleteinek egyikét meglátogatná, ott nagy választékot talál megfelelő és mindegyik alkalmas karácsonyi ajándékokban. A sokféle Singer családi varrogépek közül, melyek világhírré tettek szert és ujabban az 1910. évi brüsseli világkiállításán ismét az első nagy díjat nyerték el, egy új gép, a „66“ tűnik fel, mely joggal a 20-ik század varrogépeinek nevezhető. Emeltesre méltó utítások e gépnél a vízszintesen fekvő és kényelmesen hozzáférő szálfogó, a könnyű kezelés és több hozzátartozó újabb készülék. A vevőközönség figyelmét felhívjuk egyúttal a Singer tömő-készülékre, melyvel a legfinomabb munkák játszva végezhetőek.

A sajtó tisztessége.

— Marosvásárhelyi lapvélemény. —

A mult közgazgatási bizottsági ülésen történt, a mint arról beszámoltunk, hogy *Haller* János gróf főispán méltó elégtételt szolgáltatott a vármegyének és a tisztességes sajtónak, a rajta elkövetett brutális támadásokért. Az elégtétel a tisztességesen gondolkozó érzékű közönség körében megnyugvást keltett, s azt az ellenzéki sajtónak a része, mely hivatását az objektív kritikában látja s az egyéni becsületet sérthetetlennek tartja, örömmel fogadta. Ezt bizonyítja a marosvásárhelyi „*Ellenőr*“ című lapban megjelent közlemény, melyet szükségesnek tartuok itt egész terjedelmében közreadni, mivel ez bizonyosságot szolgáltat arról, hogy még Marosvásárhelyen is, — hol bizony a sajtó téren az utóbbi hat év alatt lehetetlen állapotok uralkodnak — a *Kossuth-párt hivatalos lapja* az esetről hogyan ír. Emeltett ujság közleménye a következő:

A sajtó tisztessége.

Gróf *Haller* János állásponjtja.

Udvarhelyvármegye szordán tartott közgazgatási bizottsági ülésén Gróf *Haller* János, vármegyének új főispánja, mint az ottani törvényhatóság elnöke, kiutasította Beteg Pál lapszerkesztőt, ki a vármegye alispánját a legizéltelenebb rágal-makkal illette, s ezért a törvényszék 14 napi fegháza itélte el.

A sajtó a társadalom politikai és erkölcsi érzésének megnyilatkozását kell, hogy szolgálja s mint ilyen, egyéni érdekek, érzelmi momentumok megnyilatkozására nem alkalmas.

Sőt egy elvont politikai eszmekör szolgáltatásban is mindenkor az igazság és objektivitás utján kell haladjon.

Csak így tarthat számot arra a komolyságra és tisztelre, mely nemcsak a vele egy megyén haladók, — de az ellentábor részéről is tekiintélyt biztosíthat munkájának.

Sajnos azonban, — főleg a vidéki hírlapirodalom rendezetlensége oka ennek — a sajtó munkái nem mindig azok közül kerülnek ki, akik úgy tudásuk, mint tehetségük révén hivatottak a közérzés irányítására, hanem igen gyakran kis-kaliberű népuszítók és számító üzletemberek élnék vissza a fekete betűk türelmével.

Ilyenkor a sajtószabadság nem védője, de büntője lesz a tilosban garázdálkodó gondolat-szabadságnak.

Amíg tehát a legéberebben kell védelmeznünk a sajtószabadság mindenik röjgét és barázdáját, — másrészt örülnünk kell, ha azok a törekvések, melyek kívül esnek a megengedett köz-szemponctok és józilis határára, a legoródteljesebben üldözöttek és elnyomatnak.

Őszinte rokonszenvvel és elismeréssel vagyunk Gróf *Haller* János személye iránt, aki a meggyőződésének nemcsak kifejezést adni, de radikálisan érvényt szerezni is tudott.

Kinek józólése nem nézhető, hogy a durvaság és elbizakodottság romba tiporjon embert és családot, rágalom sarával szennyezzen tisztelotet és tekiintélyt.

Tezsi pedig ezt nem párt és egyéni szempontoktól vezéreltetve, hanem — mint kijelenti — a tisztességes sajtó becsülésének és tekiintélyének emelésére!...

Fontos ez a megnyilatkozás, oly ember szá-jából, ki a vármegye politikai és kulturális életét a jövőben irányítani fogja és kétszeres sulyu onnan, hol nemrégiben a személyi gyűlöletet és torz-salkodás legválogatlanabb nyilait irányították efelle!...

Új szellem ez: bátor és szokatlan, de izlé-ses és becsületes!...

x A „Vasárnapi Ujság“ karácsonyi számával együtt kapják az előfizetők a karácsonyi albumot, mely fényes pompájú kiállításban, legjelesebb írónk egész sorának szépirodalmi munkáival, művészi illusztrációk nagy gazdagságával és négy gyönyörű színes képmelléklettel jelent meg. Ezt az albumot megkapják az újévkor belépő új előfizetők is. A rendes karácsonyi szám is a szokottnál gazdagabb tartalommal jelent meg. Czimképül Luini elragadó Madonna-képét, a Szépművészeti Múzeum egyik díszét közli: ezenkívül képeiben bemutatja Názárethet, a különböző fényű fajtákat, a szinbázak ujdonságait: az Elektrát és a Szent ligetet (Alexander Bernát színházi czikkével), fényképeket Pásztor Árpád világ-körüllí ujáról, a fiatal Pallavicini György ögróf és jegyese, Andrásy Boris grófnő arcképét stb. Külön említést érdemelnek a pompás divatképek és egy szép képes közlemény a női kalap múltjáról. Szépirodalmi olvasmányok: Eadródi Sándor és Szávay Gyula versei, Longyel Menyhért novellája, Móricz Zsigmond és az olasz Neera regénye. Egyéb közle-mények: a párisi tárlaton kiállított Kossuth szobor, Neogrady Antal bájos rajza, tárczacikk a hétről s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, sakk-

játék stb. — A „Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára negyedévre négy korona, a „Világkrónika“-val együtt négy korona 80 fill. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság“ kiadóhivatalában (Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. szám). Ugyanítt megrendelhető a „Képes Néplap“ a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre két korona 40 fillér.

x Új Idők. Január elsőjével új évfolyamot kezd az Új Idők. Ami értékes a magyar irodalom műhelyéből kikerül, mindazt azonnómó frissen megszerzi. Munkatársai közt, a szerkesztő Herczeg Ferenczen kívül ott találni a toll, a rajz és ecset java reprezentációt. Regény, novella, vers, társadalmi és művészeti czikk: minden, ami megjelenik hasábjain, az irodalmi finomság jegyében készül. Illusztratív része csupa ötlet, mindig szórakoztató. Nincs közérdeklő esemény, melyről eredeti felvételekkel ne adna számot. Aktuálitásaival ily módon egy egy hét lüktető életének illusztrált krónikája. Negyedévenként két eredeti regényt kezd és színes műlapot ad mellékletül. Ezek a tulajdonságok tették magas színvonalon álló hetilappá. Ennek révén kedvelt ismerős immár tizenhat év óta a magyar urifamiliák szalonjában. Ára negyedévenként 5 korona. Előfizetni bármely könyvkereskedés utján lehet, vagy közvetlenül a kiadóhivatalban, Budapest VI., Andrásy-ut 10. sz. Mindenki, aki az Új Idők-re előfizet, ingyen kapja a század legérdekesebb regényét, Dumas: Gróf Monte Cristó című művét.

Radnóth és Szentdemeter.

Irta: *Czirmes Bálint*, m. kir. gazdasági szaktanár.

Székelykeresztur, decz. 22.

A közelgő újév, országunk állattenyésztőit olyan meglepetésben fogja részesíteni, a melyre nem számíthatott és nem gondolhatott hazánk gazdaközönsége. Szentdemeter vidékén járva, teljesen megbízható helyről ballottuk, hogy Sperker Ferencz, Európa szerte híressé vált szentdemeteri magyar fajta tenyészte gazdát cserél, a menyiben újévtől kezdve, az egész tenyészet átmege az erdélyi római katolikus státus tulajdonába. A státus uradalom igazgatósága, a megvásárolt remek gulyát, a státus birtokok Kanaánjában, a régi Radnóthi gazdaságban helyezi el. Újévtől kezdődőleg tohát Radnóth lesz a magyar gazdák Mekkája, oda fogunk elzarándokolni, mikor a hazai marha fejlődés fokáról személyes meggyőződést akarunk szerezni; oda megyünk, ha az állattenyésztés terén látni, tanulni és haladni akarunk és Radnóthra irányítjuk utazásunkat akkor is, ha első rangu anyafalattokra, vagy pedig a maga nemében pártatlan alkotásu magyar fajta bikákra lesz szükségünk.

Nem tudjuk elképzelni, hogy a római katolikus státus, akkor csinált-e nagyobb ternőt, a midőn Magyarország egyik legkiválóbb gazdáját, Sperker Ferenczet, az uradalmak élére jószágigazgatónak megnyerte; vagy pedig mostan, a midőn Sperker F. szeme fényét, uveinek megörökítőjét és anyagi erejének megalapítóját, a híres szentdemeteri gulyát megvásárolta.

Ismerve Sperker lelkiületét, pártatlan gazdai érzékét és kincseket érő tenyészetével szemben táplált rajongó szeretetét, elképzeljük, hogy mind lelki tuást kellett megvívnia és milyen keserű érzéseket kellett leküzdenie, a mig arra határozta el magát, hogy 32 évi következetes és fáradhatatlan tenyésztői munkáságának fényes eredményétől, az ő büszkeségétől, a szentdemeteri marha állománytól megváljon.

Vigasztalásunkra szolgál, hogy az alkotó művész és produktuma között végleges szakítás nem történt, a két gazdasági alany között az érdekközöség továbbra is fenn marad. A jó pásztor nem adta ki a vésőt kezéből, továbbra is hű gondozója lesz kedves nyájának, s a szerencsés új tulajdonosról feltehető, hogy a mestert, nemes munkájának nagyobb arányu tovább folytatásában támogatni és lelkesíteni fogja.

Országunk állattenyésztésének érdekében, azt tartottuk volna szerencsésebb megoldásnak, hogy a szentdemeteri törzsgulya továbbra is megmaradjon azon a helyen, a hol létesült, a hol három évtizedet eltöltött, s a hol ugy szőlőván semmiből hazai állattenyésztésünk terebélyes fájává emelkedett. Azt tartottuk volna előnyösebbnek, hogy Szentdemeterrel párhuzamosan, Radnóthon is fejlesszen Sperker Ferencz olyan tenyészetet, a mely a sajátjával felvegye a versenyt, hiszen a szeptember hóban lefolyt kolozsvári állatkiállításán arról győződünk meg, hogy a státus uradalom által bemutatott állatkollektión már szembetűnően meglátszott Sperker 3 évi igazgatásának keze nyoma, s a Szentdemeterről beszerzett bikák alkalmazásának úrvös hatása. Mivel azonban tény dolog az, hogy vilámsely tenyészetet nagyobb

távolságról dirigálni, fentartani és fejleszteni nem lehet, mert oda a szakértő gazda éles szemére napoként szükség van; s mivel egy ember — egy időben kétfelé nem szakadhat, ezért bele kell nyugodunk a történetekbe és meg kell alkudnunk azon változással, a mely ujévtől kezdődőleg a szentdemeteri nemesi kuria gazdaságában véghez megy.

A tenyészet eladása, illetve megvásárlása már megtörtént, az árakról tájékozva nem vagyunk, de — ismerte az anyag páratlan minőségét — az az impresszió, hogy ezen üzletnél nyertes csak a státus uradalom lehet; mert — felfogásunk szerint — ilyen magas szakértelemmel kitenyésztett törzs gulyát, valódi érdem szerint megfizetni nem lehet.

Adás vétel tárgyat 30 drb. tenyész tehén és 12 drb. növendék üsző képezte; a tehének lomérésénél 503 és 712 kgr. élő súly, átlagban pedig 607 kgr. testsúly volt tapasztalható. Hogy Sperker a gyors fejlődésben s a takarmány értékesítő képesség megrogzításában minő szédületes eredményt ért el, igazolja azon tény, hogy az átadásnál a 4 éves és 8 hónapos „Hetyke“ nevű és 2-ik borjuval vemhes tehén 712 kgr. súlyának bizonyult. A magyar marhánál olyan tenyésztési vívmány ezen eredmény, a melyre méltán büszke lehet országunk bármely nyugoti marhát tenyésztő gazdája.

Sperkernek, a hírneves tenyészet eladásával, illetve a radnóthi uradalomba történő átpalántálásával kapcsolatban, nagy tervei és országos érdekű szándékai vannak. Hogyha a maga elé kitűzött tenyésztői célját eléri, óriási anyagi előny háramlik a tulajdonos státusra és kiszámíthatatlan hasznára lesz az országos köztenyésztésnek. Az a szándéka, hogy a „Sperker féle törzsgulyát“ Radnóthon külön tenyésztve, felszaporítja 100 drb. tehénre és ezeknek himnemű ivadékaikat a hazai nagytenyészetek apaállat szükségletének fedezésére fogja felnevelni.

A régi radnóthi gulyát pedig, mely jelenleg 116 drb. tehénből áll, felszaporítja 200 anyaállatra és ezeken produktumait első rendű községi bikának ohajtja felnevelni. Az apaállatnak nem való bika borjukat kiherélve, felneveli ökörnök, hogy 4 éves korban, részint a státus uradalom ígás állományának pótlására, részben pedig eladásra szolgáljanak. Ilyen formán az uradalom 300 drb. tenyésztehene és azok 4—5 évi szaporuléka kitenne 1500 drb. szarvasmarhát és így ezen állomány nemcsak minőségével, hanem hatalmas tömegével is vezér szerepet fog játszani az ország nagytenyésztői között. Ha ehhez még hozzá számítjuk, hogy Sperker Radnóthon a sertés állományt felszaporította 100 drb. koczára, s a raczka fejlesztesztet pedig 1000 drb. anya birkára, akkor fogalmat alkothatunk magunknak arról, hogy az erdélyi római katolikus státus uradalmi minő hatással bírnak közgazdasági életünk fellendítésére és hazánk lakosságának közféltetésére.

Ha minden uradalom így gondolkodna és minden gazdaság vezető így fogná fel hivatását, akkor nem volna okunk panaszkodni földesurak és akkor nem lenne okunk panaszkodni husdrágaságról és állatállományunk apadásáról.

Sperker jószágigazgató, a státus uradalom állat állományának megduplázásával, hihetetlenül emelni fogja az uradalom átlag terméseit is. A több és jobb állatok tenyésztésével képes lesz jobban, mélyebben és többször szántani. Az állat állomány megkétszerezésével és intenzívebb táplálásával minőségben javulni és mennyiségben lényegesen gyarapodni fog az uradalom trágya termelése is, már pedig az erősebb trágyázás fokozván a föld termő erejét, bővebben ontja az arany kalászt.

Sperker Ferencz mintaszerűen kezelt szentdemeteri kisgazdaságában csak szűk korlátok között dolgozhatott és évenként legfeljebb csak 10—12 bikával és ugyanannyi számfelüti tehénnel lehetett az országos köztenyésztés előmozdítására. Most azonban, az erdélyi római katolikus státus uradalmak élére állva, óriási terepük felett rendelkezik, s mivel nem hiányoznak a jövendő gazdálkodáshoz megkívántató termelési tényezők sem, ismerte Sperker kiváló gyakorlati érzékét, óriási élettapasztalatát, szaktudását, nagy munka kedvét és páratlan szorgalmát, bizton hisszük, hogy az ő felügyelete, irányítása, vezetése és ellenőrzése mellett, a státus uradalmak termelési értéke hihetetlenül felemelkedik, tisztajövedelme megduplázódik, állattenyésztete pedig számban és minőségben olyan nivóra jut, a melyre jogos büszkeséggel fog tekinteni nemcsak a tulajdonos státus, hanem minden jóra való agrár barát is.

Most, midőn a kormány, a törvényhozás és a társadalom egyformán feljárt az országos marha

állomány tetemes csökkenése, s az állati termékek és így a közféltetési viszonyok hihetetlen drágasága miatt, kétszeres örömmel üdvözlünk minden olyan vállalkozást, a mely a hazai állattenyésztés emelésére és javítására, s a magyar föld termő erejének intenzívebb kihasználására irányul.

Az olcsóbb megélhetésre áhító népmilliók nevében hazafias tisztelettel üdvözljük Gróf Majláth püspök urat azon ténykedéséért, hogy a bílcs kormányzata alatt álló uradalmaknál módot nyújt minden olyan törekvés megvalósítására, a mely nemcsak a státus kasszájában megtömésére, hanem iudirekte, az ország közgazdasági életének javítására is vezet. A püspök ur ő excellentiája igen tiszteletreméltó és bámulatos munkát végez a róm. katolikus hívek lelki és szellemi szükségleteinek kielégítésére; azonban, véleményünk szerint, nemzetgazdasági és közféltetési szempontból semmivel sem kisebb jelentőségű azon intentiója sem, a mely a státus uradalmat házi kezelésben meghagyva, arra törekszik, hogy a státus gazdaság, minta felszerelésével és okserű vezetésével, bazarészünk büszkeségévé és legnevezetesebb gazdasági gócpontjává fejlődjön.

A radnóthi gazdasági eseménnyel kapcsolatban a közelgő új év küszöbén kívánjuk a püspök urnak és hű munkatársának Sperker Ferencznek, hogy mielőbb érjék el és emberi élet legvégső határáig élvezzék azon fényes gazdasági eredményeket, a melyek megvalósítására olyan nemes buzgalommal törekednek!

Szerkesztői üzenetek.

M. O. P. Nem lehet.

K. I. K. Az „ugynevezett“ műveltség röviden a tudományos ismeretek oly általános mértékéből áll, ami az embert arra képesíti, hogy a folyó kérdésekhez, legalább általában véve, hozzá tudjon szólni s adott alkalommal előismeretei közzétehetően tovább nyomozni és tanulni a maga erejéből is képes egyen. Az pl. aki a villamos gépek fajtáit és azok összetételét nem ismeri ugyan, azonban a villamosságról s annak gépek utján való hasznosításáról helyes fogalommal rendelkezik, nem szakértő ugyan, de ebben az ágban kellő általános műveltséggel bír. És ha a többi ismeretágakban is bír ennek megfelelő tudással, akkor az művelt ember. Ellenben pl. aki meg azt sem tudja, mi fan terem a villamosság, stb., az nem nevezhető művelt embernek, ha másoknálban szakzerű tudással föl is van szerelve. (Megjegyzendő, hogy itt a villamosság csak példa és ezer más helyett áll.)

Ha tehát ön azt kérdezi tőlünk, hogy az olyan ur, a kinek csupán jó modora, kellemes megjelenése és jó jelene van, — művelt ember-e, akkor mi azt mondjuk, hogy nem, mivel mindez csak a műveltség külső zománca, de nem lényege. Egy jogvézett ember pedig (ha tanult) mindenesetre műveltebb ember, mint a kéredezett ur, aki kevesebbet tanult, de ki élethivatásában nem kénytelen olyan bő ismeretekre támaszkodni. De persze, ha az illető megfelelő iskolákat végzett vagy magán erővel megszerzte magának az egyértékű általános ismereteket is, lehet olyan művelt ember, mint amaz, mivel a műveltség nem a végzett iskolák szánatól, hanem az ismeretek megfelelő, helyes mértékétől függ.

Másoknál pedig előtűnik kevésbé ismert egyének műveltségi fokáról nem nyilatkozhatunk, csak azt jegyezzük meg, hogy a műveltebb egyének felősbőségét mindig el kell ismerni, mivel a legdemokratikusabb felfogás sem jelenti azt, hogy okvetlen egyenrangúknak kell lenniük a műveltebb emberekkel. A legnagyobb demokracizálás csak egy rangkülömbőség van, az, amit a műveltség és jellem ad az embernek; de azt azután el is kell ismerni.

Kiadja: Becsek, D. Fia könyvnyomdája.

Faeladási hirdetés.

Lövete közbirtokossága eladja Aránybükki nevű erdejében levő 84 k hold fiatal bükki erdejét, nyílt árverésen. Az erdő közvetlen az állami út mellett fekszik.

Kikiáltási ár 8000 korona.

Árverési feltételek: bánatpénz ennek 10%-a, az összeg két részletben fizetendő, még pediglen fele a szerződés megkötésekor, a másik fele két éven belül.

Az árverés 1911. évi január hó 20-án d. e. 11 órakor a község-házánál fog megtartatni. Az erdő bármikor megtekinthető, ha évégett Bencze Lőrincz vagy társai megkerestetnek.

Lövete, 1910. december 24.

Belföldi, hazai új

Biztosító részvénytársaság

mely az összes régi, új és legújabb

== biztosítási ágazatokat ==

közvetlenül és közvetve műveli, megbízható, tevékeny, jó üzletszerző

== főügynököt keres ==

Kimerítő, írásbeli ajánlatok „Összes biztosítási ágazatok“ alatt Eckstein Bernát hirdetés irodájába, Budapest, VII. kerület, Erzsébet-körút 37. szám alá küldendők.

3 37. szám alá küldendők. 2

Sz.: 867—1910. végreh.

Árverési hirdetés.

Alólirott, a székelykereszturi kir. járásbírósnak 1910. P. v. I. 26/6. sz. végzése alapján kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a Róth Bernát székelykereszturi lakos, bejegyzett mezőgazdasági szeszgyáros csódtömegéhez tartozó, a csódteltár 2—44., 57—127. tételei alatt összeirt következő ingóságok, u. m. gép részek, mérlegek, szesz fokozók, gazdasági eszközök, téglaverő formák, hámok, szekerek, kőszén, tűzifa, melyek összesen 2399 kor. 15 fillérre vannak becsülve, Fiafalván, 1910. évi december hó 27. és 29., esetleg következő napjain d. e. 8 órakor kezdődő nyilvános bírói árverésen a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsárán alól is elfognak adatni.

Felhívtnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából külön kielégítéshez jogot tartanak, elsőbbségi bejelentéseiket megtenni el ne mulasszák.

Kelt Székelykereszturon, 1910. december hó 17.

Szalontai Albert,
kir. bírósági végrehajtó.

Szám: 2692/1910. szb.

Pályázati hirdetés.

Udvarhely vármegye székelyudvarhelyi járásához tartozó szentgyházásfalvi körorvosi állásra pályázatot hirdetnek és felhívom azon okleveles orvos urakat, kik ezen állást elnyerni ohajtják, hogy szabályszerűen felszerelt folyamodványukat 1911. évi január hó 25-ig hozzám annyival is inkább adják be, mert később érkezett folyamodványokat figyelembe venni nem fogok. Ezen körhöz Szentgyházásfalva, Kápolnásfalva, Lövete, Homoródalmás községek tartoznak Szentgyházásfalva középponttal.

A körorvos javadalmazása: 1600 korona évi fizetés, 300 korona lakbér, esetleg természetbeli lakás, halottkémii és husvizsgálati díjak. Székelyudvarhely, 1910. decz. 17.

Szabó Nándor,
tb. főszolgabíró.

Szám: 2319—1910.

Fenyőfaeladási hirdetés.

A zetelaki községi iskola (Udvarhely megye) tulajdonát képező erdőből a 96742—1902. sz. a. jóváhagyott üzematvizsgálási munkálat szerint előirt 5. osztagából az 1907—1911. évekre esedékes eladásra kijelölt 10.6 k. hold vágás területen a 16 czm. mellmagasságban mért átmérőn felül levő luczfenyő fakészlete, mely 633 m³ fűrészurura és 469 m³ épületfára becsültetett, Zetelaka község-házánál 1911. évi január hó 16-án délután 2 órakor tartandó zárt ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen a legtöbbet ígérőnek el fog adatni.

Kikiáltási ár 5406 (öteztetnégszázhat) K., bánatpénz ennek 10%-a.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el.

Részletes becslési és árverési feltételek a korondi m. kir. járási erdőgondnokságnál, Székelyudvarhelyen és alólirott nál megtekinthetők.

Zetelaka, 1910. évi december hó 21-én.

Homolay József
közs. jegyző.

Nagy Ferencz
közs. bíró.

Sz. 5053—1910. ki.

Pályázati hirdetés.

Udvarhely vármegye oklándi járásához tartozó oklándi körjegyzői állásra pályázatot hirdetnek, s felhívom azokat, kik ezen állást elnyerni ohajtják, hogy az 1883. évi I. t.-cz. 6-ik, illetve az 1900. évi XX. t.-cz. 3. szakaszában körülirt minősítésüket s eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket folyó évi december hó 31-én délután 4 óráig hozzám annál is inkább adják be, mert a későbbben érkezőket nem fogom figyelembe venni.

Javadalmazás:

1. Fizetés 1600 K.
2. Lakbér-átalány 260 K.
3. Irodai átalány 225 K.
4. Szolgatartás 62 K.
5. Magánmunkálatok tarifa szerint.

Okland, 1910. decz. hó 13-án.

Szabady Tivadar,
főszolgabíró.

Ünnepies alkalmak legszebb és legnemesebb díszét
friss élő virágok
képezik.

Ejégyzési ünnepek
Gratulációk
Menyegzők
Színházi előadások

Hangversenyek
Táncmulatók
Bankettek
és más ünneplések

friss élő virág
nélkül el sem gondolhatók.

Kiváló elegáns csokrokat
és egyéb virágkötészet munkákat a legfinomabb
modorban és legdivatósabb ízlésbe a monarchia
minden irányába szállít

MÜHLE VILMOS
csász. és kir. udvari szállító
TEMESVÁR
Árjegyzék kívánatra ingyen.

**Erdélyi bortermények
közvetítési helye.**

Nagyküllővármegye szőlészeti bizottsága közvetíti ingyenesen valódi és hamisítatlan erdélyi boroknak vételét és eladását. Felvilágosítást szívesen ad mindenkor a borok készletéről, mennyiségéről és áráról stb. Kívánatra mintabor is küldetik. — Megrendelések, átiratok a Nagyküllővármegye szőlészeti bizottságához intézendők.

Medgyes, 1910. november 16.
N.-Küküllő vm. szőlészeti bizottsága.

Árverési hirdetmény.

Recsenyéd község kocsmaháza és kocsmajoga, — melynek beszerzése folyamatban van, — 1911. évi január hó 1-től 1913. évi decz. 31-ig terjedő 3 évi időtartamra 1910. évi december hó 30-án d. e. 9 órakor nyilvános árverésen haszonbérbe adatik Recsenyéd községhezánál.

Kikiáltási ár évi 150 korona, bánatpénz annak 10%-a. Árverési feltételek az előjárásnál megtekinthetők.

Recsenyéd, 1910. évi december 23-án.

Bence Gábor,
kijegyző.

Máté Elek,
bíró.

Akinek
jó szép olcsó BUTOR
kell, az forduljon bizalommal
Székely és Réti
butorgyárosokhoz
Marosvásárhely, (Széchenyi-tér 41. szám)

Meghívásra bemutatjuk gazdag mintagyűjteményünket vidéken is

Erdély bármely részébe külön megállapodás szerint bérmentve szállítunk.

Menyasszonyi kelengyék
óriási választékban.

EREDETI SINGER
családi varrógépek
aleghasznosabb karácsonyi ajándékok.

„Ozleteink az „S” címmel felismerhetők.”

Singer Co. varrógép részv.-társ.
Képviselő: GOLDSTEIN S. Betlen-u. 13. szám.

Karácsonyi és ujévi ajándékok és gyermekjátékok kiállítása.

Van szerencsém értesíteni a nagyérdemű közönséget, hogy **Kossuth-utca 16. sz. a.** (a nagytűzsdével átellenben)

gyermekjátékok
és alkalmi
ajándék

tárgyakban nagyraktárt

rendeztem be. Együttal tisztelettel tudatom, hogy első helyeken történt bevásárlásaim folytán azon kedvező helyzetben vagyok, hogy a versenyt bármelyik nagy áruházzal fölvezem. — Ugyisint tudatom, hogy **Kossuth-utcai főüzletemben** mindenemű tárgyak, tekintettel raktáram tulzsfoltóságára, **mélyen leszállított áron nagy karácsonyi occassio vásárt** rendezek. Amidőn erről a n. é. közönséget tisztelettel értesítem, vásárlási kötelezettség nélkül meggyőződni sziveskedjék. — Maradtam kiváló tisztelettel

DRAGOMÁN S. J.
Ifj. Dragomán Domokos.

Árverési hirdetmény.

Recsenyéd község kocsmaháza 1911. évi január 1-től 1913. évi december 31-ig terjedő 3 évi időtartamra 1910. december 23-án d. e. 9 órakor nyilvános árverésen haszonbérbe adatik Recsenyéd községhezánál. Kikiáltási ár évi 150 K, bánatpénz 10%. Árverési feltételek a hszentpáli körjegyzői irodán, árverés napján a községhezánál megtekinthetők.

Recsenyéd, 1910. decz. 10-én.

Bence Gábor,
körjegyző.

Máté Elek,
közs. bíró.

Szabó és Társa

most: Budapest, V., Bathory-u. 22.,

..... ezelőtt: Gyár-utca.

Ajánlja ugy cséplési, mint malomüzemre kitűnően alkalmas benzínlokomobiljait és cséplőkészleteit.

Teljes jótállás kifogástalan üzemért. Üzemzavarok kizárva. Bámulatos egyszerű szerkezet. Rendkívül csekély benzínfogyasztás.

Dlcső árak részleffizetésre. Árjegyzék ingyen.

A levelezést kérjük nem a Gyár-utcába, hanem V., BATHORY-UTCZA 22. címrezní.

Szabászati varró iskola

Malom-utca 14.

Pálffy Zoltánné, — ki tanulmányait Kolozsvárt és Budapesten végezte — szabászati iskolájában tanít ruha és fehérnemű varrást; ugy a francia, mint az angol minta rajzolásban alapos oktatást nyújt. Továbbá jutányos árban készít minden nemű ruha varrást (legújabb divat szerint). Vidéki megrendeléseket is pontosan eszközöl. A közönség szíves pártfogását tisztelettel kéri.

THD CAMPBELL
legelőbb rangu angol motorgyár világbíró
benzin-nyersolaj-**Motorjai és**
gáz-szivógáz-**Lokomobiljai**
a legtartósabbak, legjobb és legegyszerűbb szerkezetűek.

Legelőcsőbb
Legbiztosabb
Zavartalan

üzem

Dlcső árak. Kedvező fizetési feltételek. Jótállás minden tekintetben. — Telefon 64—64.
Vezérképviselet:

Korányi Viktor BUDAPEST, VI., Liszt Ferenc-tér 9. szám.

Szám: 1205—1910.

Hirdetmény.

Nyikómalomfalva község képező kocsmaház 1 italméresi helyiség, 1 szoba, 1 kamra a községhezánál 1911. évi január hó 9-én d. e. 9 órakor három évre haszonbérbe fog adadni. Kikiáltási ár 300 kor., melynek 10%-a bánatpénz képpen az árverés előtt lefizetendő. Az árverési feltételek a községi bírónál megtekinthetők.

Nyikómalomfalván, 1910. decz. 23.

Csomer Gábor,
körjegyző.

Székely Károly,
kbíró.

Csász. és kir. udvari szállítók

Erdély legnagyobb butorgyára
Mestitz Mihály és Fiai
Marosvásárhelyt és Kolozsvárt

Jánlják kiténő gyártmányu butorait, melyeket 12 év óta fenálló üzemre berendezett butorgyárukban állítanak elő. A butorokhoz csakis elsőrendű anyag lesz felhasználva.

Óriási választék! Dlcső árak!
Legmesszebbmenő jótállás!

Vidéken meghívásra személyesen mutatjuk be rajzainkat és mintáinkat.

TÖRLEY
TALISMAN
CASINO RÉSERVÉ

CZELL FRIGYES és FIAI

bortermelők és bornagykereskedők

Medgyes.

Legjobb beszerzési forrás természadtta valódi erdélyi hegyi borokban.

Hordókban és palaczkokban.
Kitűnő saját termésű vörös borok.

Barcsay Károly női és férfidivat áruháza

Székelyudvarhelyt.

Nagy

November 20-án veszi kezdetét kizárólag csakis kiváló elrendű és nem e célra összevásárolt árut bocsátok a n. é. vevőközönség rendelkezésére **meglepő olcsó árakon.**

Női angol és francia kosztüm gyapju ruhaszövetek a legújabb divatos színekben

bluz selymek I K. 10 fl.-tól, bluz flanellek, bársonyok I K. 50 fl. től minden színben. Selyem, taft és flanel bluzok mélyen leszállított árakon. A vászonárak nagyban

karácsonyi

áremelkedése dacára **2000** vég elonyós vételnél elértem azt, hogy I vég 23 mtes O-budai gyártmányu különlegességu vásznat, ami női, férfi ingekre és ágyneműekre

igen alkalmas és kitünő minőségű, 20 korona helyett csak **15 koronában** árusítok mindaddig, a míg raktáram tart.

Nagyraktár: Moskovits Anatómiai czipők (főlerakal) férfi és női box és sevro, egységár: 10-13 és 17 korona.

vásár

Újdonság a Lecithin COGNAC

tápláló ereje folytán elsőrendű erősítő gyógycognac.

A Lecithin Cognac testileg viszsamaradt egyéneknek, ugy gyermekeknek mint felnötteknél, de kivált lábadozókban levő gyengéikedöknél csodálatos hatással bír, mert a hanyatló erő rövid használat után tökéletesen helyre áll, miért az orvosok nagyon ajánlják

Kizárólagos egyedüli elárusító hely:
Gáspár és Pap kávé, füszer, csemege és cognac üzletében
Székelyudvarhelyt.
Kossuth-utca.

Itt az ideje, ha még nem szerezte be öszi czipőszükségletét, tekintse meg az

Orbán, Nagy és Tamás

czipőraktárát, ahol állandóan nagy rendű raktár van mindenfajta **férfi, női és gyermekczipőkben**

a legfinomabb kivitelben, sevro, boxalbürből, amerikai, angol, francia és gavallér formákban. Minden fajta estély galanteira női czipők a legdivatosabb formákban. Állandó nagyraktár a világhírű

Kobrák-czipők, ugyszintén Boston Rübber sárczipők, nemez bürtalpas, reggeli és házi czipők. Raktáron van mindenfajta gummisarak, lábvédők, czipőfűzők és czipőcremek.

Össze nem tévesztendő a kézi munka különféle olcsón hirdett gyári áruval.

6-2

Karácsonyi és újévi ajándékok és fadiszek

legolcsóbban Szentpétery Gergely üzletében szerezhető be.

Egykönyvelőnöt keresek.

Ajánlatok kéretnek **Karres Testvérek** Székelykeresztur.

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régiónek bizonyult háziszser, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult köszvénynél, oszúnál és meghűléseknél.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K - 80, K 1.40 és K 2.- és úgyszólván minden gyógyszer-tárban kapható. — Főraktár: Fűrök József gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszer-tára az „Arany oroszlanhoz“, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

A legfinomabb cukrász sütemények

darabonként **10 fillérért** **Grbel-fle cukrászdában** kaphatók az állami főreáliskolával szemben Pontos kiszolgálás. Nagy tisztaság.

A Lédeczi Schenk Adolf czeментgyára ajánlja legjobb minőségű és legmagasabb szilárdságu **Portland czeментjét.**

Gyári lerakat Székelyudvarhely és vidéke részére **Papp Zakor Endre** vaskereskedőnél Székelyudvarhely

PALMA

AVALODI KAUCSUKSAROK

A magyar királyi **államvasutak gépgyára** vezérügynöks. képvisellete teljes jogu megbizással. **A legjobb cséplőgépek.**

Malomberendezések. Mindennemű motorok. *Ekek, boronák, répvágók, vetőgépek, szecskaavógók, lókapák és mindenféle gazdasági eszközök.*

Újdonság! Szab „RECORD II.“ kombinált sorvetőgép. Sorba vet. Sorba trágyáz.

Számtalan elismerő levél a világ minden részéből.

52-1 **Lányi József, Brassó** Szaboda: Hosszu-utca 201. — Telefonszám 382. Interurban dírományi raktára: Hosszu utca 201. és Vasut-utca 25.

Gépjavitó műhely. — Vevőknél előforduló javítások díjmentesek.

A sepsiszentgyörgyi münalmok liszt és bizományosa **Terményvásárlás nagyban és kicsiben.**

MASSEY-HARRIS CO R. T. (Északamerika) **Legnagyobb független és kartellen kívül álló arató és fűkaszálo gépgyár.**

Szénagyűjtők, szénaforgatók 6 villával, istálló-trágyaszarító gépek, tárcsás boronák, rugós boronák, lókapák stb.

A világ legjobb gyártmányai. Pontos kiszolgálás — V-rsenyárak. — Szolid kivitel. Legmesszebbmenő jótállás.

A „Company For. The Traffic Of English Engine Specialtis“ képvisellete **gőz teherkocsikban.** **Mindennemű automobilonok.**

Kitünő minőségű és legmagasabb szilárdságu **PORTLAND CEMENTET** ajánl olcsó áron a **PORTLAND CEMENTGYÁR BRASSÓ**

Itt helyben kapható **RÖSLER** és **GÁBOR** czégnél